

Elinvoimaohjelma 2026-2030

Elinvoimaohjelmalla edistetään kaupunkistrategian toteuttamista

- Naantalin kaupunginvaltuusto hyväksyi joulukuussa 2025 kaupungin strategian vuoteen 2030. Elinvoimaohjelma on käytännönläheinen suunnitelma, jolla toteutetaan kaupungin strategisia tavoitteita elinkeino- ja saaristopolitiikan näkökulmista.
- Elinvoimaohjelman painopisteinä ovat toimenpiteet, joihin kaupunki voi vaikuttaa joko omilla toimenpiteillään tai rakentamalla yhteistyötä yritysten, yhdistysten ja asukkaiden sekä alueellisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa.
- Ohjelman tavoitteena on vahvistaa alueen elinvoimaa, vetovoimaa ja pitovoimaa, mikä merkitsee hyvinvointia sekä hyviä elämisen ja toimeentulon mahdollisuuksia kaikissa Naantalin osissa.

ARVOT
Vastuullinen
Avoin
Yhteisöllinen
Ketterä

Naantali

- Elinvoimaohjelman toimenpiteet otetaan huomioon valmisteltaessa seuraavien talousarvioiden kaupunkitason ja tulosalueiden strategisia toimenpiteitä ja määrärahavaroja.
- Sen toteutumista seurataan puolivuositain kaupunginhallituksen elinvoimajaostossa.
- Ohjelma keskittyy elinkeinojen ja työllisyyden edistämiseen sekä saariston kehittämiseen. Periaatteena on, että samoja strategisia toimenpiteitä ei toisteta eri ohjelmissa.
- Elinvoimaohjelman toimenpiteiden strategiset tavoitteet tulevat kahdesta eri lähteestä. Elinkeinojen, työllisyyden ja TKI-toiminnan tavoitteet tulevat kaupungin strategiasta, kun taas saaristo-osuuden tavoitteet tulevat valtakunnallisesta saaristo-ohjelmasta vuosille 2024–2027.
- Edunvalvontaan liittyvät toimenpiteet on käsitelty strategiassa.

Saaristokaupunki Naantali – aurinkoa arkenakin

Naantali on vastuullisesti kehittyvä, perheystävällinen ja elämyksellinen.
Asukkaat voivat hyvin, arki toimii ja yritykset kukoistavat.

Elinvoimaohjelman valmistelu

Elinvoimaohjelmaa on valmisteltu vuoden 2026 alusta alkaen luottamushenkilöiden, yrittäjien, saariston asukkaiden ja viranhaltijoiden kanssa eri tilaisuuksissa. Työtä on ohjannut kaupunginhallituksen elinvoimajaosto.

Saaristolaisille järjestettiin 5.2. elinvoimaohjelman työpajan, jossa yhdessä saariston asukkaiden ja yrittäjien kanssa ideoitiin tapoja viedä uutta kaupunkistrategiaa käytäntöön saaristossa. Saaristolautakunta tutustui kokouksessaan 17.2. saaristotyöpajan tuloksiin ja antoi ohjelman saaristo-osioon evästyksiä. Elinvoimajaosto ja Naantalin yrittäjäyhdistykset pohtivat elinvoimaohjelman sisältöjä yhteisessä tapaamisessa 11.3.

Näiden kohtaamisten kautta saatiin arvokasta tietoa elinvoimaohjelman valmistelun pohjaksi.

Elinvoimaohjelmaluonnosta käsiteltiin toimialajohtajissa ja teknisten palveluiden johtoryhmässä 31.3., Kehittämispalveluiden kehittämispäivässä 1.4., elinkeino ja maankäyttöryhmässä 13.4. sekä elinvoimajaostossa 20.4. Kaupunginhallitus hyväksyi ohjelman 27.4.

Luonnoksen on laatinut kehittämispalveluiden työryhmä (kehitysjohtaja Rikumatti Levomäki, kehittämisspäällikkö Tiina Rinne-Kylänpää ja elinkeino- ja työllisyyspäällikkö Lassi Rosala).

ELINKEINOT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Kuvaus	Toimijat ja vastuutaho
1. Elinvoimainen Naantali	Varmistamme riittävän tonttitarjonnan yritystoimintaan	Hankimme uusia maa-alueita ja kaavoitamme yritystontteja (Vanton ja Isosuon työpaikka-alueet, Luolalan täydennysrakentaminen)	Kaupunginarkkitehti / Maankäyttöpäällikkö
1. Elinvoimainen Naantali 3. Hyvien palvelujen Naantali	Kehitämme yritysten toimintaympäristöä, houkuttelemme uusia yrityksiä sekä tarjoamme toimivat ja ketterät prosessit yritysten sijoittumisen tueksi	Tuemme yritysten yhteismarkkinointia ja verkostoitumista (alueittain tai toimialoittain) Varmistamme ketterät palvelut yrityksille, mm. sujuvat lupa- ja kaavoitusprosessit Pidämme kontaktit kaikenkokoisiin yrityksiin vahvoina Parannamme yritysalueiden saavutettavuutta mm. liikenneyhteyksiä ja opasteita kehittämällä Järjestämme markkinavuoropuheluita hankintojen valmistelun tueksi ja tiedotamme kaupungin hankinnoista mm. hankintakalenterin avulla	Elinkeino- ja työllisyyspäällikkö Tekninen johtaja Kehitysjohtaja / Elinkeino- ja työllisyyspäällikkö Yhdyskuntatekniikan päällikkö Hankintapäällikkö
1. Elinvoimainen Naantali	Kasvatamme kesäkauden ulkopuolista tapahtumatuotantoa kumppaniemme kanssa	Teemme yhteistyötä tapahtumien järjestämisessä ja tuemme uusien tapahtumien järjestämistä sesongin ulkopuolella (tapahtumatuki)	Elinkeino- ja työllisyyspäällikkö

ELINKEINOT

Strateginen tavoite	Toimenpide	Kuvaus	Toimijat ja vastuutaho
1. Elinvoimainen Naantali	<p>Tuemme keskustayrittäjien toimintaedellytyksiä ja yhteistyötä. Huolehdimme riittävästä toimitilatarjonnasta keskusta-alueella</p> <p>Kehitämme keskusta-alueen vetovoimaisuutta, viihtyisyyttä ja saavutettavuutta</p>	<p>Laadimme keskusta-alueen kehittämiseksi toimenpideohjelman keskustan kehittämissyhdistyksen kanssa</p> <p>Kehitämme keskusta-alueen, erityisesti Torin ja Tullikadun, toimintoja ja tapahtumien toimintaympäristöä. Toteutamme keskusta-alueelle uusia tapahtumarakenteita (esim. myyntikojut, esiintymislava)</p> <p>Varmistamme asemanseudun toiminnallisen kytkeytymisen keskusta-alueeseen</p>	<p>Elinkeino- ja työllisyyspäällikkö</p> <p>Elinkeino- ja työllisyyspäällikkö / Yhdyskuntatekniikan päällikkö</p> <p>Yhdyskuntatekniikan päällikkö</p>
1. Elinvoimainen Naantali	Vahvistamme Naantalin elinvoimaisuutta kehittämällä matkailun toimintaympäristöä	<p>Kehitämme pyörämatkailun toimintaedellytyksiä: Rymättylän kevyen liikenteen väylä, kartat, pyörähuoltopisteet, vaihtoehtoiset reitit</p> <p>Päivitämme opasteita ja viitoituksia</p> <p>Selvitämme Naantalin maamerkin toteuttamista (esim. satama, Kuparivuori, Raumakari)</p> <p>Tiivistämme kaupungin, VTA:n ja matkailuyrittäjien markkinointiyhteistyötä</p> <p>Teemme suunnitelman kaupungin omistamien merellisten kohteiden käytöstä</p>	<p>Yhdyskuntatekniikan päällikkö / Matkailupäällikkö</p> <p>Matkailupäällikkö</p> <p>Matkailupäällikkö / Viestintä- ja markkinointipäällikkö</p> <p>Matkailupäällikkö / Viestintä- ja markkinointipäällikkö</p> <p>Maankäyttöpäällikkö</p>

TYÖLLISYYS

Strateginen tavoite	Toimenpide	Kuvaus	Toimijat ja vastuutaho
3. Hyvien palvelujen Naantali	Tuemme yritysten työllistämismahdollisuuksia erilaisilla työllistämistuilla	Kehitämme uusia työvälineitä työllistämisen tueksi (esim. tuki ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen)	Elinkeino- ja työllisyyspäällikkö
3. Hyvien palvelujen Naantali	Tuemme yritysten välistä yhteistyötä sekä yritysten ja oppilaitosten yhteistyötä	Tarjoamme verkostoitumismahdollisuuksia yrittäjille ja teemme konkreettista elinkeinoyhteistyötä oppilaitosten ja yrittäjien kanssa	Elinkeino- ja työllisyyspäällikkö
3. Hyvien palvelujen Naantali	Kehitämme yrittäjyyskasvatustyötä	Toteutamme vuosille 2024–2028 laadittua yrittäjyyskasvatuksen kehittämisohjelmaa	Elinkeino- ja työllisyyspäällikkö

TKI-TOIMINTA

Strateginen tavoite	Toimenpide	Kuvaus	Toimijat ja vastuutaho
1. Elinvoimainen Naantali	Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan lisääminen	Perustamme hankeseurannan, jossa määritellään organisaation hankeosaajat. Aktivoidumme hankekumppaneina ja kartoitamme potentiaalisia kumppaneita	Elinkeino- ja työllisyyspäällikkö
2. Vastuullinen Naantali		Perustamme ideaseurannan, josta parhaat ideat hankkeiksi: tutkimus- ja kehittämishankkeet kaupungin kehittämiseksi	Elinkeino- ja työllisyyspäällikkö
3. Hyvien palvelujen Naantali		Luomme toimintamallin, joka mahdollistaa sisäisen osaamisen jakamisen ja tuen hankkeiden eri vaiheissa	Elinkeino- ja työllisyyspäällikkö
4. Hyvän työyhteisön Naantali		Päivitämme yhteistyösopimuksen, jossa huomioidaan TKI-profiili ja Turun AMK:n mahdollisuudet tukea kaupunkia hankevalmistelussa. Käynnistämme säännöllisen vuoropuhelun Turun AMK:n projektitoimiston kanssa	Elinkeino- ja työllisyyspäällikkö

SAARISTO

Strateginen tavoite	Toimenpide	Kuvaus	Toimijat ja vastuutaho
Saaristo on monipuolinen elinkeinojen harjoittamisen ympäristö	Saaristo on elävä ja yhteisöllinen	Selvitämme saariston tilojen käyttöä yritysten ja yhdistysten kanssa	Kiinteistöpäällikkö
	Tuemme uusien yrittäjien sijoittautumista saaristoon	Tuemme pop-up-toimintaa, verkostoitumista ja yhteismarkkinointia	Elinkeino- ja työllisyyspäällikkö
	Kehitämme saariston keskuksia	Kehitämme saariston keskusten, satama- ja ranta-alueiden sekä veneilyn infrastruktuuria (esim. Rymättylän keskustan ja ranta-alueiden kehittäminen)	Kehitysjohtaja
Saariston palvelut on turvattu	Saariston peruspalvelujen säilyttäminen ja paikkaperusteisen kehittämisen tukeminen	Tuemme yhdistyksiä kyläsuunnitelmissa ja asukkaiden osallistamisessa, laadimme uuden toimintamallin saariston hankkeiden ja paikallisuuden edistämiseksi	Kehitysjohtaja
		Selvitämme kaupungin henkilöstön monikäyttöisyyttä saaristossa	Sivistysjohtaja / Tekninen johtaja
		Tuemme avustuksin saariston yhdistyksiä palvelujen tuottajana sekä eri tapahtumien järjestäjinä	Kehitysjohtaja
		Hyödynnämme asiakas/asukasraateja ja yhdistysyhteistyötä palvelujen ja tapahtumien kehittämisessä ja toteuttamisessa	Kehitysjohtaja
	Tuemme lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia	Sivistysjohtaja	
Saariston viestintä	Kehitämme saaristotiedottamista yhteistyössä saariston yhdistysten, yritysten, asukkaiden ja kausiasukkaiden kanssa	Viestintä- ja markkinointipäällikkö	

SAARISTO

Strateginen tavoite	Toimenpide	Kuvaus	Toimijat ja vastuutaho
Saaristo on fyysisesti ja digitaalisesti saavutettava	Saariston liikenne ja tietoliikenne	Vaikutamme verkkoyhteyksien kehittämiseen yhteistyössä operaattoreiden kanssa Toteutamme saaristoliikenteen innovatiivisia kokeiluita osallistamalla käyttäjiä sekä kartoittamalla erityisesti lasten ja nuorten tarpeita	Yhdyskuntatekniikan päällikkö Yhdyskuntatekniikan päällikkö
Saariston luonto ja ympäristö voivat hyvin	Saariston luontoliikuntakohteiden vahvistaminen	Kartoitamme ja kunnostamme saariston luontoliikuntakohteita ja -reittejä sekä opasteita. Kartoitamme uusia reittejä ja teemoja (myös pyöräily)	Kehitysjohtaja / Matkailupäällikkö

Mittarit ja seuranta

Ohjelman toteutumista seurataan puolivuositain kaupunginhallituksen elinvoimajaostossa

Mittarit

- Elinvoimaindeksi EVP (esim. tulonsaajien mediaanitulot, työllisyysaste, työpaikkaomavaraisuusaste, taloudellinen huoltosuhde, avoimen sektorin työpaikkamuutos, koulutustasoindeksi, yritystiheys, talouslukuindeksi, yritysperustanta asukasta kohden, sairastavuusindeksi)
- Yrityskyselyiden tulokset
- Kuntien Imagotutkimus

Naantalin elinvoimalupaus

Naantalin kaupunki sekä Naantalin ja Rymättylän yrittäjät ovat solmineet elinvoimalupauksen vuosille 2026-2030. Tällä lupauksella sitoudumme yhdessä edistämään kaupungin yrittäjävälillä ilmapiiriä sekä vahvistamaan elinvoimaisuutta. Yhdessä voimme huolehtia siitä, että kaupunkimme veto- ja pitovoima vahvistuvat.

Yhdessä olemme sopineet, että panostamme mainittujen painopistealueiden edistämiseen. Yhteisillä tavoitteilla ja aktiivisella seurannalla haluamme konkreettisesti parantaa yritysten toimintaedellytyksiä, mikä vahvistaa kaupungin elinvoimaisuutta. Painopistealueiden toteutumista seurataan vuosittain kaupungin edustajien ja yrittäjähdistysten tapaamisissa.

Elinvoimalupaus on hyväksytty Naantalin kaupungin sekä Naantalin Yrittäjät ry:n ja Rymättylän Yrittäjät ry:n puolesta 13.4.2026.

Laura Leppänen
kaupunginjohtaja
Naantalin kaupunki

Minna Hellsten
puheenjohtaja
Naantalin Yrittäjät ry

Lassi Lähteenmäki
puheenjohtaja
Rymättylän Yrittäjät ry

Yhteiset painopistealueet

- Käymme aktiivista vuoropuhelua yrityskentän kanssa ja sitoudumme kuulemaan ratkaisukeskeisesti yrittäjien viestiä.
- Kehitämme lupa- ja kaavoitusprosessien sujuvuutta ja huomioimme kaavahankkeiden valmistelussa yritysten näkemykset ja ajatukset.
- Toteutamme yrittäjämönteisiä hankintoja kartoittamalla säännöllisesti markkinoita ja järjestämällä markkinavuoropuheluita. Pyrimme jakamaan mahdollisuuksien mukaan hankintoja sellaisiin kokonaisuuksiin, mikä mahdollistaa mikro- ja pk-yritysten osallistumisen kilpailutuksiin.
- Huomioimme päätöksenteossa vaikutukset yritysten toimintaympäristöön ja -edellytyksiin.
- Kannustamme yrittäjyyteen ja yrittäjämäiseen toimintaan erilaisilla tuki-instrumenteilla sekä kehittämällä yrittäjyyskasvatustyötä yhteistyössä yrittäjähdistysten sekä paikallisten oppilaitosten kanssa.
- Tarjoamme yritystoiminnan tueksi ajantasaista ja asiantuntevaa neuvontaa yrityksen elinkaaren eri vaiheisiin.
- Hyödynnämme Varsinais-Suomen Yrittäjien Maakuntaennustetta, Suomen Yrittäjien Kuntabarometriä sekä muita yritysten toimintaympäristöä ja -edellytyksiä, yritysilmapiiriä sekä yritysten ja kunnan välistä yhteistyötä mittaavia tutkimuksia ja selvityksiä toimintamme kehittämisessä.